

Hukukun yaygınlaştırmasına adanmış bir ömür: Muharrem Balcı

<https://www.karar.com/gorusler/hukukun-yayginlastirmasina-adanmis-bir-omur-muharrem-balci-1636316>

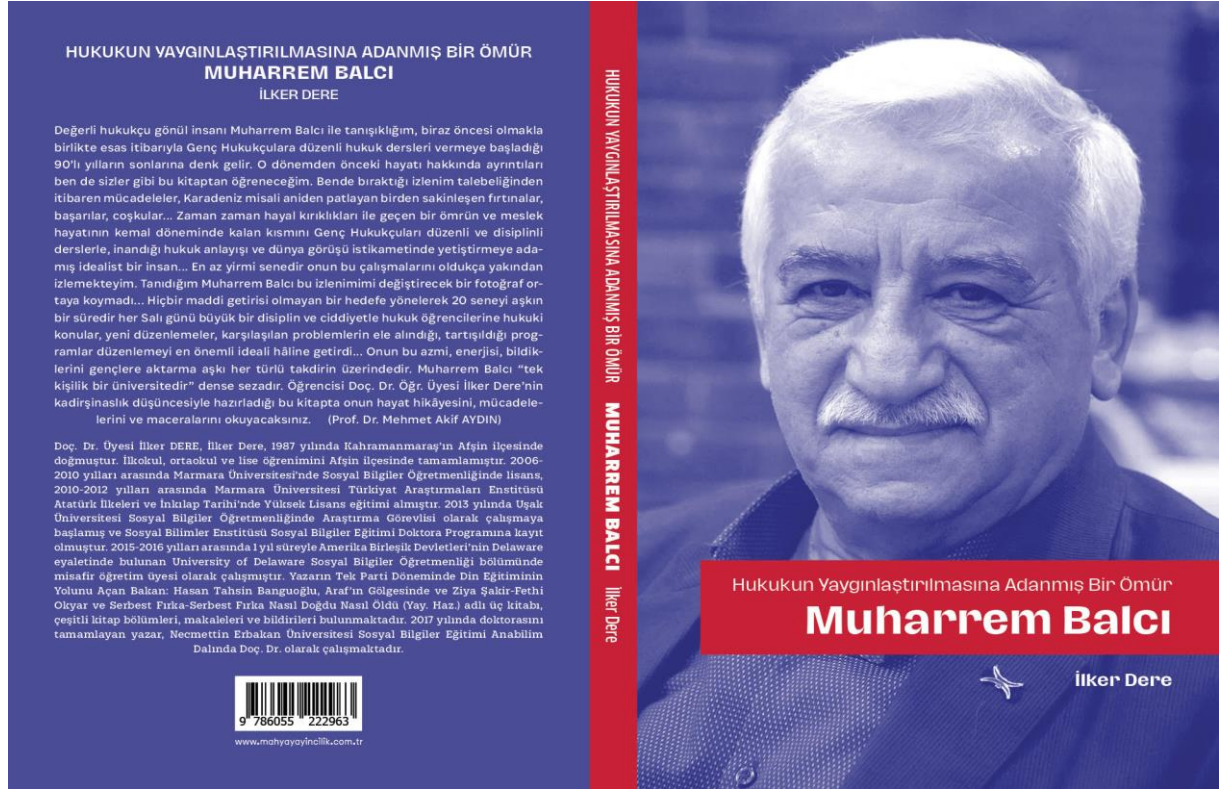

Kırklareli Üniversitesi Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü Öğretim Görevlisi Kadir Metin Akbaş "Bireyselliğin ön plana çıktığı günümüzde bıkmadan usanmadan insan yetiştirmek kolay değil. İşte bundan dolayı Muharrem Balcı'nın hukuk bürosunun kapısı 40 yıldır herkese açık" diyor.

***

Vefa geceleri, genelde, vefat etmiş önemli isimlerin arkasından sevenleri tarafından düzenlenen etkinliklerdendir. O önemli kişi hayatta iken düzenlenen vefa gecelerine kültürümüzde çok sık rastlanmaz. Ancak geçtiğimiz haftalarda istisnai durumlardan birine şahitlik ettik. Avukat Muharrem Balcı için onu tanıyanlar, sevenler ve daha çok da öğrencisi olanlar tarafından İstanbul'da bir vefa gecesi tertip edildi. Hayatını, hukukun yaygınlaştırılmasına, savunma hakkının kutsallığına adanmış, bu uğurda sayısız makale ve kitap kaleme almış, birçok sivil toplum kuruluşunda görev üstlenmiş ve

sayısız öğrenci yetiştirmiş birisi olan Balcı için düzenlen bu gece, bir anlamda, yaşarken ona teşekkür etmenin, saygı sunmanın ve ömrünün daha da bereketlenmesi için dua etmenin bir aracı oldu.

***

Mesleğinde 43 yılı geride bırakmış bir hukukçu olarak Balcı, İslamcı camianın yakından tanıdığı bir isim olmanın ötesinde, herkesin bir şekilde siyasilendiği dönemde sivil toplum tarafında kalabilmiş, 20 yıl boyunca Müslüman hukukçu yetiştirmenin derdiyle dertlenmiş, mücadelesini yazarak, konuşarak ve kurumlar kurarak sürdürmüş nev-i şahsına münhasır bir karakterdir. Ve bu karakteri analiz etmek, hayatını, mücadelesini, gayesini bilmek, yapıp ettiklerini sorgulamak; vefa gecesini düzenleyen ve bu gecede hakkında güzel şahitliklerde bulunan ahbabları, dostları ve öğrencileri için elzem olmuştur. Bunun en somut örneklerinden biri de, Doç. Dr. İlker Dere'nin kaleme aldığı Muharrem Balcı biyografisidir. "Hukukun Yaygınlaştırılmasına Adanmış Bir Ömür" alt başlığıyla yayımlanan kitap, vefa gecesinin düzenlenmesi kadar önemli bir kadirşinaslık örneğidir.

***

Titiz bir işçiliğin ve yoğun bir gayretin eseri olduğu hem içeriğinden hem de basımından belli olan kitabı okuduğunuzda, Muharrem Balcı'nın hayat hikâyesinin yanı sıra, Türkiye'nin son 50 yıllık siyasi, sosyal ve düşünsel tarihine de yakından tanıklık etmiş oluyorsunuz. Milli Türk Talebe Birliği'nden Hukukçular Derneği'ne Mazlumder'den Yeşilay Cemiyeti'nde kadar geniş bir yelpazede sivil toplum kuruluşları alanındaki mücadeleyi adım adım takip ediyorsunuz. Her bir adımda, bu gayretin ve heyecanın amacını, verilen mücadelenin gerekliliğini, hem de yapılan yanlışlar ve elde edilen kazanımlar ışığında bir kez daha kıyaslama imkânı buluyorsunuz. Tüm bunların, ülkemizde henüz tam anlamıyla gelişmemiş ve anlaşılammamış bir alan olan "biyografi" çalışması üzerinden yapılmış olması da ayrıca takdiri hak etmektedir. Hukuk alanında aktivist kimliğiyle tanınan Muharrem Balcı'nın, çocukluğundan gençliğine, haylazlığından başarılarına, eğitim hayatından iş kurma serüvenine kadar geçirdiği tüm evreleri, eksiksiz ve detaylarıyla okuduğunuzda, bir dava adamının şahsiyet gelişiminin nasıl ve hangi şartlarda oluştuğunu da görmüş oluyorsunuz. Bu noktada, kitabın yazarı İlker Dere'yi bu titizliği gösterdiği için de ayrıca tebrik etmek gerek.

***

Kitabın takdim yazısını kaleme alan Prof. Dr. Mehmet Akif Aydın'ın aynı zamanda arkadaşı da olan Muharrem Balcı hakkındaki şu satırları, bir dava adamının hayatını öğrenme yolunda okur için önemli bir girizgâh oluşturuyor: "Zaman zaman hayal kırıklıkları ile geçen bir ömrün ve meslek hayatının kemal döneminde kalan kısmını genç hukukçuları düzenli ve disiplinli derslerle, inandığı hukuk anlayışı ve dünya görüşü istikametinde yetiştirmeye adanmış idealist bir insan... (...) Meslektaşları katların, yatların hesabını yaparken ve arabalarının modellerini yenilerken o genç hukukçuları yetiştirme yolundaki programına daima sadık kaldı."

***

İstanbul'da üniversite okuyan ve özellikle de Hukuk Fakültesi'nde öğrencilik yapan "şanslı" azınlığın bildiği Genç Hukukçular Hukuk Okumaları Grubu'nun Salı Dersleri, son 20 yıldır kesintisiz bir şekilde devam ede gelmiş, ölüm ve

hastalık hariç her Salı mutlaka gerçekleştirilmiş, –ancak pandemiyle birlikte kesintiye uğramak zorunda kalmış- önemli bir aktivitedir. “Ders, kazası olmayan bir ibadettir” düsturuyla hareket eden Balcı’nın, disiplin, devamlılık ve sunum mecburiyeti doğrultusunda yapılan bu dersler, katılımcılara ikinci bir üniversite okumak hatta yüksek lisans yapmak kadar artı değer katmıştır. Balcı, Salı derslerini sohbet, konferans, seminer, okuma grubu ve benzeri isimlendirmelerden farklı, kelimenin tam anlamıyla “ders” olarak görmektedir ve bunu da her fırsatta dile getirmektedir. Bu derslerin müdavimlerinden Avukat Şerife Gül Arıman, Salı derslerinin diğer aktivitelerden farkını; “İstanbul’da her yerde konferanslar, çalışma grupları, seminerler, okumalar, vakıflar var. Kapılarından giriyoruz; istikrara lüzum yok. İki yıl gitse- niz size isminizle hitap edecek kimse yok. Gitmeseniz; sizi hatırlayan, gitmediğiniz için sizi listeden çıkararak yok.” sözleri ile anlatıyor. Salı derslerinin istikrar ve disiplin gerektirmesini Avukat Ahmet Kılıç da, “İstikrarlı olursunuz ama disiplinli değilseniz ürün ortaya çıkaramazsınız. Disiplinli olursunuz ama istikrarlı değilseniz, kısa süreli güzel işler çıkar ama bir kültür oluşturamazsınız. Muharrem Balcı, bu ikisini de bünyesinde muhafaza edebilmiştir.” diyerek vurguluyor. Öğrencilerinin altını çizdiği bu iki özelliğin yanına öğrencileriyle her konuda ilgilenmeyi, onlarla her zaman alakadar olmayı da eklemek gerek. Kitapta örnekleri bolca verilen anekdotlar arasında, öğrencileriyle birlikte şehir dışına geziler düzenleyen, öğrencilerinin iş ve eş bulmalarına yardımcı olan bir büyükten bahsediyoruz. Saman alevi gibi bir heyecan parlayıp sonrasında sönen çokça güzel işe tanıklık ettiğimiz için, 20 yıl gibi insan ömrünün önemli bir kısmına denk gelen bir süredir devam eden Salı derslerini takip etmiş, orada sunulan tebliğleri dinlemiş, müzakere edilen konuları özümsemiş, kendisi de hazırlanıp sunum yapmış hukukçuların varlığı, hukukun bir türlü istenen seviyede olmadığı ülkemizde en azından mütevazı bir başlangıç nişanesi olarak kabul edilmelidir.

***

Mücadelesine küçük kesitler halinde şahitlik etmiş birisi olarak, Muharrem Balcı'nın hayat hikâyesini okurken denk geldiğimde tüylerimi diken diken eden bölüm, Balcı'nın, "işte o zaman hukukçu oldum" diyerek anlattığı, Sudan Adalet Bakanı ile girdiği diyalog oldu. Merak edenlerin kitaptan okuması gereken bu diyalog neticesinde Balcı'nın "hak" ve "adalet" kavramlarına bakış açısını ve hukuk mantığını kökünden değiştirmiştir. Beni etkileyen, hem bu değişimin nedeni hem de hukukçu bir dava adamının içten bir şekilde; "o anda benim hayatım değişti. Ben hukukçu oldum." diyebilmesidir. Genel olarak bizim kültürümüzde liderler, aydınlanma yaşadıkları anları pek anlatmak istemezler. Zira bu tarz durumlar, onların da bizim gibi sıradan insan olduğunu, olaylar karşısında olgularını sorgulamak zorunda kaldıklarını gösterir. Bu zaafalarını göstermek, makam ve mevki sahibi üstatlar için kolay değildir. Bu bakımdan Balcı'nın biyografisi, üstatlık kavramının içinin nasıl dolu olması gerektiğini de göstermiş oluyor.

***

Dostluk, insan yetiştirme, fedakârlık deyince aklımıza gelen isimleri saymaya kalksak Fethi Gemuhluoğlu'nu, Cahit Zarifoğlu'nu ve birkaç ismi daha sayıp bitiririz. Onların zamanına yetişemediğimiz için hayıflanırız. Kitaplardan okuyarak öğrendiğimiz isimlerin haricinde tanışabileceğimiz isimlerin halen hayatta olduğunu bilmek, bizler için büyük bir nimet olsa gerek. "Öğreterek öğrenme çok besleyicidir. Aldığınız bilgiyi mutlaka enerjiye dönüştürmelisiniz. Bu sizi ayakta tutar. Beni bugüne kadar gençlerle beraber dinç tutan şey, öğrendiğimi kendime saklamadım. Bunu bir bütüncül felsefeye kavuşturayım da öyle anlatayım derdim hiç olmadı. Çünkü buna zamanımız yok. Ne zaman öleceğimiz belli değil ki. Ne kadar biriktirip ne kadar dağıtacağız? Dolayısıyla bilgi bende infak gibidir. Bilgiyi aldık mı hemen aktarmamız lazım." cümlelerinden hareket ederek bilgisini/ görgüsünü/ tecrübesini/ inancını yıllardır gençlere infak etmektedir Muharrem Balcı.

***

Şüphesiz ki bizim inancımızda amel defteri kapanmayanlar arasında insan yetiştirmiş olanlar en başta gelmektedir. Bireyselliğin ön plana çıktığı, herkesin sadece kendini öncelediği, bir dava uğruna gayret etmenin gereksiz bir uğraş olarak kodlandığı günümüzde, bıkmadan usanmadan insan yetiştirmek, bunu yaparken de "kişinin sadece gönlüne ve aklına hitap etmek yetmez, karnını da doyurmak gerek" diyebilmek, kolay değildir. İşte bundan dolayı Muharrem Balcı'nın, Molla Gürani Mahallesi, Şehit Pilot Mahmut Neditim Sokak. No:5'teki Danışman Hukuk Bürosu'nun kapısı; plazalarda x-ray cihazlarından geçilerek girilen, sekreterlerin "biraz bekleyin efendim!" sözleriyle bekletilen ulaşılamaz bürolara inat, 40 yıldır herkese açık.